

Turun Asemies-
omakotiyhdistys ry.

60

1946-2006

JUHLAVUOSI 2006

Turun Asemiesomakotiyhdistys ry:n täyttäessä kuluvana vuonna 60 vuotta voimme luoda katsauksen takavuosiin.

Alueemme alkoi rakentua sodan jälkeen, jolloin asuntojen tarve oli huutava, ja myös omakotitontteja kaivattiin. Vuonna 1945 Turun kaupungin myötävaikutuksella alettiin kaupunkiin kaavoittaa niin sanottuja rintamamies-tontteja. Tontit vuokrattiin turkulaisille rintamamiehille 60 vuodeksi 1 mk:n neliöhintaan. Näillä ehdoilla nykyisen yhdistyksemme alue alkoi rakentua. Rakennustöiden ja mui-

den kiireiden välillä veteraanit kokoontuivat tekemään päätöksiä katu-, vesi- ja muista alueen kehittymisen kannalta tärkeistä asioista. Siitä kiitokset heille. Alueemme on säilynyt viihtyisänä ja yhtenäisenä pientaloalueena, jossa niin alkuperäisten kuin uusienkin asukkaiden on hyvä asua.

Paljon ei ole tänäkään päivänä yhdistyksen toiminnan luonne muuttunut. Johtokunta pohtii kuukausittain mm. kaavamuuoksista alueelle aiheutuvia uhkia sekä liikenteen lisääntymisestä johtuvia haittoja. Asukkaiden yhteydenotot ovat jokapäiväistä toimintaa. Kaupungin ja eri virkamiestahojen kanssa yhdessä toimien ovat ongelmat hoituneet. Siitä kiitokset.

Erityisesti ikääntyvän väestön tueksi on tänä vuonna käynnistetty ns. kylätalkkaritoiminta, joka mahdollistaa omakotiasumiseen liittyvien piha- ym. töiden teettämisen edulliseen hintaan. Näin ollen raskaat ”talonmiehen” työt eivät pakota asukkaita vaihtamaan muuhun asumismuotoon. Kyseinen apu lienee tervetullutta myöskin nuoremmalle väestölle.

Yhteistoimin pyrimme jatkossakin pitämään alueemme sellaisena kuin veteraanimme sen työllään rakensivat.

Turussa 22. huhtikuuta 2006

Kaj Engblom

Turun Asemiesomakotiyhdistys ry:n puheenjohtaja

Turun Asemiesomakotiyhdistys ry. 1946-2006

Kuva: Reino Tulonen

Sokkelin valutyöt käynnissä Lylyntie 28:ssä. Taustalla rakennuksia Takamaantien varrella.

Kun jatkosota päättyi syksyllä 1944, jokainen Suomen kunta veloitettiin luovuttamaan sodasta palaaville tontti oman kodin pystyttämistä varten. Turun kaupunginvaltuusto teki asiasta päätöksen 20.11.1944. Kahtena seuraavana vuotena kaupunki vuokrasi noin 250 rintamamiestonttia normaalilla vuokrasopimuksella 60 vuodeksi. Vuokrien indeksikorotukset päätettiin tehtäviksi viiden vuoden välein. Sopimuksen loppuun lisättiin 19. pykälä (asemiessopimus), jossa sanotaan:

Niin kauan kuin tämä tontti on turkulaisen rintamamiehen, sotainvalidin tai sotalesken hallussa, peritään vuokrana 1 mk neliömetriltä.

Tämän sopimuksen hyväksyjät allekirjoittivat samalla sopimuksen, jossa luopuivat muusta maansaantioikeudesta kaupungissa.

Asemiesrakentajien turvaksi perustettiin Turun Asemiesomakotiyhdistys, joka sai nimensä 4.4. 1947 pidetyssä kokouksessa. Yhdistyksemme hallussa oleva ensimmäinen virallinen pöytäkirja on päivätty 26.1. 1946 ravintola Teinissä. Ensimmäisen johtokunnan muodostivat 1947 puheenjohtaja Johannes Paasikivi Mäntymäestä, sihtööri Jorma Salminen ja rahastonhoitaja Vieno Saaristo Vasaramäestä, Lauri Jussila, Ilmari Lehtonen ja Lauri Lehto Luolavuoresta, Herkko Tarvas ja Mat-

ti Peltola Nummenmäeltä, Reino Fri-
man ja Reino Lahtinen Pahaniemestä
sekä Veikko Lamminsalo ja Elias Saa-
res Ruohonpäästä.

Alussa yhdistykseen kuului rintama-
miesrakentajia joka puolelta Turkoa.
Vähitellen perustettiin myös alueelli-
sia yhdistyksiä, joitten väki erosi emo-
yhdistyksestä. Asemiesomakotiyhdisty-
kseen jäi siten lopulta lähinnä vain
Luolavuoren omakotialue ja osa Num-
menmäkeä.

Alkuaikoina kokouksia pidettiin toi-
sinaan melkein joka viikko. Piti saada
kuntoon vesi- ja viemärijohdot, tieasiat
ja muut kiireelliset toimet. Vuokraso-
pimuksen asemiespykälän puutteiden
korjaaminen aiheutti lukemattomia kir-
jelmää ja lähetystökäyntejä ennen kuin
saatiin siinä nykyisin olevat lisäykset.

Asemiesomakotitonttien lunastusky-
symys nousi esiin jo vuonna 1952.
Tarkoituksena oli saada kaupungin
kanssa tehdyksi sopimus, jolla vuokra-
tontin saisi lunastaa omaksi rintama-
miesehdoilla. Tätä keskustelua jatkui
aina vuoden 1978 joulukuulle, jolloin
kaupunginhallitus teki päätöksen, et-
tä vuokratontteja alettaisiin myydä.
Syksyllä 1979 yhdistyksemme esitti
kaupungille, että myyntihintoja mää-
ritellessä huomioitaisi asemiestonttien
erikoisasema. Vuonna 1982 touko-

kuussa kaupunginhallitus päätti, ettei
alennuksia anneta.

Uusitun vuokrasopimuksen mukaan
sotaveteraanit, heidän puolisonsa tai
leskensä ja myös sodan jälkeisessä mii-
nanraivauksessa olleet saivat pitää vuo-
sivuokran, joka on 20 %:a kaupungin
vuokraehtojen mukaisesta vuokras-
ta, mutta kun talot siirtyvät perintö-
nä seuraavalle polvelle, vuokra nousee
viisinkertaiseksi. 2000-luvulle tultaes-
sa, kun suurin osa asemieessukupolves-
ta jo oli väistymässä, kaupungin asen-
ne vuokrasopimusten purkamiseen
lieveni. Kaupunki antoi Asemiesoma-
kotiyhdistyksen jäsenille lisääaikaa lu-
nastukseen kesäkuun loppuun 2004,
ja hinta neuvoteltiin kohtuulliseksi.
Nordea-pankin arvion mukaan tont-
tien lunastushinnaksi tuli noin kol-
mannes todellisesta arvosta.

Liikenne- ja katuasiat eri muotoineen
ovat aiheuttaneet paljon työtä yhdis-
tyksen toiminnan aikana. On mm.
pitänyt saada linja-autoliikenne pois
kapeilta sorateiltä uusille, väljemmil-
le, kestopäällysteisille teille. Vuonna
1982 saimme maksettavaksemme en-
simmäiset katumaksulaskut, kun uusi
katumaksulaki astui voimaan. Maksun
tarkoitus oli kattaa kaupungin kadun-
hoitokulut, mutta suurin osa kadun-
hoitotyöstä tulikin asukkaiden itsensä
tehtäväksi. Vuonna 1992 katumaksut

korvattiin uudella kiinteistöverolla. Yhdistys on yhdessä keskusjärjestöjen kanssa, Turun pientalojen keskusjärjestön ja Omakotiliiton kanssa tiiviisti ajanut jalkakäytävien talvihoitoa ja ajoväylien kevätpuhdistusta takaisin kaupungin huoleksi, koska omakotiasukkaat siitä jo kaupungille maksavat. Vuonna 2005 saatiin asiasta viimein laki, joka tulee voimaan vähitellen, mutta neuvottelut kaupungin kanssa lain soveltamisesta ovat edelleen kesken. Vaarana on, että työn siirron päälle tulee vielä uusi katumaksu.

Takamaantien ja Lylyntien liikennettä on vuosien mittaan koetettu rauhoitella. Takamaantietä Luolavuoren koululle joskus kovaakin ajavat autot ovat olleet kiusana kapealla asuintiellä. Kun koulun remontti ja lisärakennukset valmistuvat vuoden 2006 aikana, koulun liikenne ja pysäköinti siirtyvät Luolavuorentien puolelle, ja tilanne helpottuu

Toinen vuosia kiistoja aiheuttanut kysymys on postinkanto. Ensimmäisen kerran kiista putkahti esiin lokakuussa 1976. Silloin kävi käsky, että pientalojen luukkukanto lopetetaan. Niiden, jotka tähän saakka olivat saaneet postinsa ovelle, oli laitettava postilaatikko portinpieleen. Tästä alkoi vetoomustaistelu aina eduskuntaan asti. Asemiesomakotiyhdistyksen jä-

senistä noin 50 taloutta asettui passiiviseen vastarintaan ja haki postinsa Vasaramäen postikonttorista. Suomen Pienkiinteistöliitto ry ja taistelevat pientaloasukkaat voittivat taistelun, ja 4.4.1978 luukkukanto pientaloihin alkoi uudelleen.

13 vuotta myöhemmin kiista alkoi taas. Vuoden 1991 lopulla posti ilmoitti, että 16.4. mennessä kaikkiin Suomen omakotitaloihin piti asentaa postilaatikot. Postinouto konttoreista alkoi uudelleen. Tällä kertaa suurin osa laittoi parin vuoden viivytystäistelun jälkeen vihdoin laatikon portinpieleen, ja luukkukanto omakotitaloihin ilman erillistä korvausta, loppui kokonaan 1992.

Syksyllä 2005 posti palasi kerran aikaisemmin torjuttuun vaatimukseen: pientaloalueiden postinjakelu keskitetään alueellisiin laatikkoryppäisiin, joista asukkaat joutuisivat matkan päästä hakemaan postinsa. Niin Omakotiliitto kuin Turun pientalojen keskusjärjestö ja oma yhdistyksemme vastustavat jyrkästi tätä hanketta. Pientalojen asukkaat joutuisivat näin taajamissa eriarvoiseen asemaan, kun kerrostaloissa asukkaat saisivat postinsa edelleen luukkukantona. Lisäksi tällaisessa postinhaussa olisi pahoja liikenneriskejä.

Yhdistyksemme on koko toimintansa ajan pyrkinyt vaikuttamaan myös asuntoalueitten viihtyvyyteen. Tässä asiassa saimme poistetuksi syksyllä 1985 pitkäaikaisen ja monet kirjelmät aiheuttaneen epäsiisteyden: Luolavuorentien läheisyydessä ollut ns. Ekmanin lato saatiin vihdoinkin puretuksi ja alue tasoitetuksi.

Helmikuussa 1982 yhdistyksemme lähetti kaupunginhallitukselle kirjelmän, jossa pyydettiin lupa istuttaa Winterin puistoon kunniammatti Turun asemiesrakentajien muistolle. Kaupunginpuutarhan myötävaikutuksella tammi istutettiin kesäkuussa 1984. Syyskuun neljäntenä, tasan 40 vuotta jatkosodan päättymisestä, pidettiin muistolaatan paljastustilaisuus. Tilaisuudessa oli läsnä yli 200 henkeä, kunniavieraina mm. silloinen kaupunginjohtaja Väinö J. Leino.

Vuonna 1992 Lylynpuiston pallokennällä pidettiin puistokonsertti kaupungin ja Heikkilän varuskunnan avustuksella. Varuskunnan alokkaat, noin 300 miestä, pitivät juhlallisen, kaikille avoimen iltahartauden Tilaisuudessa alueen asukkaat saivat myös viettää tunnelmallista iltaa yhdessä kahvinjuonnin ja laivaston soittokunnan musisoinnin merkeissä. Yhteisillat ovat jatkuneet Winterin puistossa järjestettyjen puistokonserttien ja joka-

keväisten kirpputorien muodossa.

Yhdistyksen 50-vuotisjuhlia vietettiin myös puistokonsertilla 22.8.1996 Lylynpuistossa. Juhlissa saarnasi rovasti Jouko Hallia, laivaston soittokunta musisoi ja sotilaskotiyhdistys tarjoili kahvia ja munkkeja. Juhlavastanotto pidettiin Saga-Seniorikeskus Kaskenpuistossa ja iltajuhla ravintola Alabamassa. Yhdistyksen edellinen puheenjohtaja Eero Tamminen lahjoitti yhdistykselle itse sorvaamansa kauniin koivupuisen puheenjohtajanuijan, jonka alustaan on kiinnitetty metalliplaketit yhdistyksen puheenjohtajien nimille.

Yhdistyksen naisjaostolla on huvitoimikunnan apuna ollut merkittävä osa varsinkin virkistysohjelman järjestämisessä. Kevätjuhla on pidetty ja kevätretkiä on tehty, ja vuodesta 1998 on keväisin järjestetty kirpputoria. Naisjaoston toiminta hiipui pikkuhiljaa aktiivijäsenten ikääntyttyä ja uusien jäsenten puutteesta. Vuonna 2003 toiminnan todettiin loppuneen.

Yhdistys hankki vuonna 2004 kannettavan tietokoneen sihteerin käyttöön yhdistyksen asioiden hoidon helpottamiseksi. Sen myötä yhdistys pystyi avaamaan oman kotisivun, joka aukeaa TPK:n kotisivun kautta.

Vuonna 2003 lähti Omakotiliitosta liikkeelle Kylätalkkariprojekti. Vuonna 2005 yhdistys teki asukaskyselyn kylätalkkarin tarpeellisuudesta, ja vastaanotto oli myönteinen. Kylätalkkari tuo apua asumiseen varsinkin yhdistyksen ikääntyneille jäsenille, jotka tarvitsevat tekijää lumitöille, nurmikonleikkukseen, siivoukseen, kaupankäyntiin tai muihin pikkutöihin. Varsinaisen palkan maksaa Kela ja TE-keskus, yhdistys hoitaa työvoimakulut ja asiakkaat maksavat 6 € / tunti. Kylätalkkaritoiminta polkaistaan yhdistyksen alueella käyntiin vuoden 2006 aikana.

Sähköyhtiöiden hintakilpailun vapautuminen 1998 toi Omakotiliitolle ja myös Turun pientalojen keskusjärjestölle hyvän vetonaulan jäsenhankintaan: sähkön hintakilpailun merkeissä molemmat järjestöt ovat saaneet tarjouksia jäsenetuhinnasta ja pystyvät siis tarjoamaan jäsenilleen sähköä alennettuun hintaan. Myös lämmitysöljyn myyjiltä on saatu jäsenille etutarjouksia.

Asemiesomakotiyhdistys on saanut tärkeää taustatukea mm. alueella toimivalta Saga-Seniorikeskukselta, jonka tiloissa olemme saaneet pitää vuosikokouksemme, sekä Kivikartiontien Nordea-pankin konttorilta, joka on avustanut jäseniä sekä tärkeällä rahoitusinformaatiolla että monilla kahvi-

tarjoiluilla. Myös johtokunnan kokoukset ovat järjestyneet veloituksetta pankin tiloissa.

Asemiesomakotiyhdistys on pitänyt tärkeänä henkilökohtaista yhteydenpitoa jäseniinsä. Suomessa on tietävästi enää kaksi yhdistystä, joissa toimii jäsenkantojärjestelmä: jäsenmaksut kerätään suoraan yhdistykselle, joka tilittää Omakotiliitolle sen osuuden. Jäsenten valitsemat jäsenkantomiehet hoitavat yhteydenpidon jäseniin. Toinen omasta kannosta kiinni pitävä yhdistys on Turun Vasaramäen omakotiyhdistys.

Yhdistyksen tärkein tehtävä on valvoa jäsentensä etuja. Keskeisimpiä valvottavia on omakotiyhdistyksen oman alueen kaavoitukset.

Luolavuorentien ja Vähä-Heikkiläntien molemmin puolin sijaitseva alueemme on viihtyisää, yhtenäistä pientaloaluetta, jonka tunnelman soisi pysyvän ennallaan. Erilaiset kaavahankkeet ovat kuitenkin tavan takaa uhanneet alueen yhtenäisyyttä. Yhdistys kannustaa jäseniä olemaan valppaana ja kertomaan heti muutoshankkeista yhdistyksen johdolle, että ne voitaisiin estää yhteistyössä kaupungin päättäjien ja virkamiesten kanssa. Tavoitteenamme on säilyttää alue ns. peruskorjausalueena, jolla

rakennuskannan nykyisen luonteen voisi suojella.

Tiedonjakoa varten yhdistys pysyttelee mahdollisimman tiukasti niiden asioiden tasalla, joilla on merkitystä omakotiasukkaitten eduille ja hyvinvoinnille. Siksi yhdistyksellä on alusta asti ollut edustaja myös Omakotiliiton liittovaltuustossa. Liittovaltuustoedustajana on jo vuosia toiminut sihteerimme Carl-Gustav Ehn. Liiton Varsinais-Suomen piirissä yhdistyksellä on myös edustajansa. Samalla Asemiesomakotiyhdistys kuuluu myös

Turun pientalojen keskusliittoon, jossa yhdistystä ovat edustaneet puheenjohtaja Kaj Engblom, sihteeri Carl-Gustav Ehn sekä yhdistyksemme jäsen Lasse Alonen, joka toimii myös TPK:n työvaliokunnan jäsenenä.

Kuusikymmenvuotispäivänään yhdistys haluaa yhä vankentaa otettaan jäsenten eduista. Asemiesrakentajien perustamalla alueella asuvat seuraavien sukupolvien edustajat haluavat varmistaa, että Turun vehreä omakotivyöhyke säilyttää kodikkaat perinteensä tulevillekin polville.

Eero Tamminen Asemiesomakotiyhdistykselle lahjoittaman ja itse sorvaamaan koirupuisen puheenjohtajanuijan alustaan on kaiverrettu kaikkien tähänastisten puheenjohtajien nimet.

Puheenjohtajat:

Johannes Paasikivi	1946 - 1948
Vieno Saaristo	1949
Tapio Hirsikangas	1950
Johannes Koskinen	1951 - 1954
Kalle Koskinen	1955 - 1968
Paavo Salonen	1969 - 1986
Eero Tamminen	1987 - 1990
Lasse Alonen	1991 - 2001
Kaj-Olof Engblom	2002 -

Vieno Saaristo

Kalle Koskinen

Paavo Salonen

Eero Tamminen

Lasse Alonen

Kaj-Olof Engblom

Johtokunta 2006